



EURÓPSKA ÚNIA
ŠTRUKTURÁLNE FONDY

Centrálny koordinačný orgán
Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR



Metodický pokyn CKO č. 13

Vec: Metodický pokyn k overovaniu hospodárnosti a efektívnosti výdavkov

Určené pre: Riadiace orgány

Na vedomie: Certifikačný orgán
Orgán auditu
Kordinátori horizontálnych priorít

Vydáva: Centrálny koordinačný orgán
Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Počet príloh: -

Dátum vydania : 30/09/2011

Dátum účinnosti: 30/09/2011

Schválil: PhDr. Sandra Salamonová PhD.,
generálna riaditeľka sekcie koordinácie fondov EÚ





EURÓPSKA UNIA
ŠTRUKTURÁLNE FONDY

Centrálny koordinačný orgán
Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR



ÚVOD

1. Cieľom Metodického pokynu k overovaniu hospodárnosti a efektívnosti výdavkov je formulovať základné zásady a postupy pre proces posudzovania hospodárnosti a efektívnosti výdavkov projektov implementovaných v rámci operačných programov Národného strategického referenčného rámca SR na roky 2007 – 2013 (ďalej aj „NSRR“).
2. Účelom metodického pokynu je poskytnúť prehľad zásad, nástrojov a postupov pri posudzovaní dvoch aspektov posudzovania oprávnenosti výdavkov - hospodárnosti a efektívnosti výdavkov, čím však nie je dotknutá povinnosť riadiacich orgánov overovať zachovania účinnosti a účelnosti využitia oprávnených výdavkov projektu.
3. K cieľom, ktoré Centrálny koordinačný orgán (ďalej aj „CKO“) vydaním tohto metodického pokynu sleduje, patrí:
 - zvýšenie miery istoty riadiacich orgánov pri výbere hospodárnych a efektívnych projektov;
 - podpora efektívnejšieho a transparentnejšieho systému pri transformácii verejných zdrojov na želané výsledky na úrovni operačného programu a projektov;
 - zníženie počtu negatívnych certifikačných a auditných zistení pri kontrole hospodárnosti a efektívnosti projektov, resp. zníženie neuznaných výdavkov prijímateľov z dôvodu ich nehospodárnosti a neefektívnosti;
 - vytvorenie podmienok pre bezproblémovejšiu realizovateľnosť projektov v zmysle Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej aj „Zmluva“) z pohľadu povinností riadiaceho orgánu (kontrola dodržiavania podmienok Zmluvy, kontrola predkladaných žiadostí o platbu a kontrola plnenia si ďalších povinností prijímateľa vyplývajúcich zo Zmluvy a pod.).
4. Metodický pokyn k overovaniu hospodárnosti a efektívnosti má záväzný charakter, t.j. predstavuje základné východisko pre riadiace orgány (ďalej aj „RO“) pri posudzovaní hospodárnosti a efektívnosti projektov.
5. Vzhľadom na kompetenčnú pôsobnosť CKO sa tento metodický pokyn vzťahuje výlučne na operačné programy NSRR. Všetky ustanovenia tohto metodického pokynu určené pre RO platia rovnako aj pre sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom v rozsahu určenom v splnomocnení a v nadväzujúcej riadiacej dokumentácii.
6. Úlohou riadiacich orgánov je zapracovať do svojej riadiacej dokumentácie konkrétne postupy, viažuce sa k postupom overenia hospodárnosti a efektívnosti projektov v zmysle štandardných zásad a princípov definovaných v tomto metodickom pokyne. Riadiaci orgán je zároveň povinný aplikovať uvedené zásady pre všetky vyhlásené Výzvy na predkladanie ŽoNFP (ďalej aj Výzva“), ktoré zverejní po vydaní tohto metodického pokynu.
7. CKO vydáva tento metodický pokyn najmä v dôsledku potreby zabezpečenia hospodárnosti a efektívnosti realizácie projektov pri implementácii operačných programov.

1. VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA HOSPODÁRNOSTI A EFEKTÍVNOSTI VÝDAVKOV

1. Podstatou posúdenia hospodárnosti je minimalizovanie výdavkov/nákladov na vykonanie činnosti alebo obstaranie tovarov, prác a služieb pri zachovaní ich primeranej úrovne a kvality. Zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ/prijímateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek predrealizačnú, realizačnú či porealizačnú fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ/prímateľ dosiahnuť.
2. Podstavou posúdenia efektívnosti je maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu.
3. Riadiaci orgán posudzuje hospodárnosť a efektívnosť výdavkov projektu primárne v rámci nasledovných procesných fáz:
 - a) odborné hodnotenie ŽoNFP;
 - b) administratívna kontrola obstarávania tovarov, služieb, stavebných prác a súvisiacich postupov;
 - a) administratívna kontrola žiadosti o platbu.
4. Predmetom posúdenia hospodárnosti a efektívnosti na úrovni projektu je posúdenie:
 - a) hospodárnosti a efektívnosti výdavkov projektu v nadväznosti na ciele projektu v procese odborného hodnotenia žiadosti o nenávratný finančný príspevok (ďalej aj „ŽoNFP“);
 - b) dodržiavania princípov a postupov obstarávania tovarov, služieb a stavebných prác a súvisiacich postupov zo strany žiadateľa/prijímateľa v procese administratívnej kontroly obstarávania tovarov, služieb, stavebných prác a súvisiacich postupov;
 - c) súladu žiadosti o platbu a Zmluvy o poskytnutí NFP (ďalej aj „Zmluva“) pri realizácii projektu v rámci procesu administratívnej kontroly žiadosti o platbu (ďalej aj „ŽoP“).
5. Proces odborného hodnotenia ŽoNFP je východiskovým procesom determinujúcim hospodárnosť a efektívnosť výdavkov.
6. Riadiaci orgán je oprávnený pri posudzovaní hospodárnosti a efektívnosti využívať pomocné nástroje, ktoré svojim charakterom napomáhajú výberu a realizácii takých projektov.
7. Pomocné nástroje predstavujú prostriedky, resp. opatrenia, ktoré svojim charakterom prispievajú k zvýšeniu miery istoty pri výbere hospodárnych a efektívnych projektov pri dodržaní princípov transparentnosti a správneho finančného riadenia. Pomocné nástroje a ich aplikácia nie sú na úrovni operačného programu povinné, svojim charakterom však prispievajú k posilneniu kvality intervencií na úrovni operačného programu.
8. Pomocné nástroje sú najmä:
 - a) benchmarkovanie;
 - b) finančné limity na úrovni jednotkových výdavkov;
 - c) prieskumy trhu a pod.
9. Benchmark je nástrojom posúdenia plánovanej výkonnosti žiadateľa, ktorého významom je porovnanie plánovanej hodnoty smerného ukazovateľa na úrovni projektu voči prijateľnej úrovni hodnoty smerného ukazovateľa stanoveného na úrovni opatrenia/Výzvy na predkladanie ŽoNFP (ďalej aj „Výzva“). Benchmark je smerný ukazovateľ s určenou prijateľnou alebo optimálnou úrovňou (napr. celkové oprávnené výdavky na jedného vyškoleného sú maximálne „x“ EUR), hodnotu ktorej na úrovni opatrenia/Výzvy na predkladanie ŽoNFP stanoví riadiaci orgán ex – ante na základe analýzy. Prijateľná úroveň je vyjadrená minimálnou hodnotou smerného ukazovateľa (vrátane typu jednotky). Optimálna úroveň je vyjadrená želanou hodnotou smerného ukazovateľa (vrátane typu jednotky) vo formáte od – do. V prípade aplikácie benchmarku je benchmark súčasťou dokumentácie k Výzve na predkladanie ŽoNFP. Benchmark je zároveň ukazovateľom efektívnosti plánovanej intervencie, pričom riadiaci orgán je ho oprávnený stanoviť na úrovni aktivity, alebo na úrovni celého projektu.

10. Prieskum trhu v podmienkach projektov spolufinancovaných z fondov EÚ je jedným z najefektívnejších nástrojov rozhodovania pri odbornom hodnotení ŽoNFP. Formu a spôsob vykonania prieskumu trhu, ako aj určenie skutočnosti, či bude „Prieskum trhu“ vykonávaný výlučne žiadateľom alebo žiadateľom a zároveň riadiacim orgánom stanoví Riadiaci orgán samostatne na základe špecifik operačného programu. Pri definovaní spôsobu a formy vykonania „Prieskumu trhu“ na úrovni žiadateľa Riadiaci orgán berie do úvahy typ oprávnených žiadateľov, charakter podporovaných aktivít, administratívnu a časovú náročnosť vykonania prieskumu trhu. Riadiaci orgán využíva „Prieskum trhu“ žiadateľa/prijímateľa v prípade, ak informácie, ktoré sú výstupom realizovaného „Prieskumu trhu“ (možná cena dodaných tovarov, prác alebo služieb) pre neho predstavujú nevyhnutnú podporu rozhodovania pri posúdení hospodárnosti a efektívnosti výdavkov projektu.
11. Finančné limity na úrovni jednotkových cien výdavkov predstavujú maximálne oprávnené sumy na jednotkové výdavky projektu, ktoré Riadiaci orgán definuje na základe historických skúseností, analýz, prieskumov trhových cien a pod. Riadiaci orgán ich v prípade ich využitia definuje na úrovni Výzvy.
12. Riadiaci orgán je oprávnený v prípade, že využitie pomocných nástrojov nie je možné alebo účelné, sa pri posudzovaní hospodárnosti a efektívnosti spoliehať na odbornosť, skúsenosti a znalosti odborných hodnotiteľov.
13. Riadiaci orgán v prípade uplatnenia pomocných nástrojov stanoví vo svojom internom manuáli procedúr postupy ich aplikácie.

2. PROCESNÉ FÁZY POSUDZOVANIA HOSPODÁRNOSTI A EFEKTÍVNOSTI VÝDAVKOV

2.1 ODBORNÉ HODNOTENIE ŽoNFP

1. V rámci procesu odborného hodnotenia ŽoNFP je hospodárnosť a efektívnosť projektu posudzovaná prostredníctvom hodnotiaceho kritéria „Rozpočet a nákladová efektívnosť projektu“. Riadiaci orgán využíva pomocné nástroje vo fáze odborného hodnotenia ŽoNFP, ak je ich využitie podľa možnosti ich aplikácie. (V prípade, ak je v tejto fáze možné využitie pomocných nástrojov, riadiaci orgán ich využíva v procese odborného hodnotenia ŽoNFP na podporu rozhodovania.
2. V prípade, ak nie je uplatnenie pomocných nástrojov vzhľadom na charakter podporovaných aktivít alebo projektov vhodné alebo možné, riadiaci orgán posudzuje hospodárnosť a efektívnosť projektu výlučne na základe kritéria „Rozpočet a nákladová efektívnosť projektu“ využívajúc pri tom odbornosť, skúsenosti a znalosti odborných hodnotiteľov.
3. Riadiaci orgán je povinný v rámci inštrukcii k aplikovaniu hodnotiacich kritérií určenej pre odborných hodnotiteľov zachovať všeobecné pravidlá a zásady stanovené Metodickým výkladom CKO k nastaveniu a aplikácii hodnotiacich kritérií v rámci odborného hodnotenia ŽoNFP takým spôsobom, aby zabezpečil schválenie hospodárnych a efektívnych výdavkov projektov.
4. Riadiaci orgán v rámci kritéria „Rozpočet a nákladová efektívnosť projektu“ v závislosti najmä od:
 - a) špecifik operačného programu (napr. typy oprávnených aktivít, typy oprávnených výdavkov a pod.);
 - b) typov podporených projektov;
 - c) typov žiadateľov/prijímateľov;
 - d) skúseností z predchádzajúcich odborných hodnotení ŽoNFP;
 - e) vypracovaných analýz a štúdií relevantných pre daný predmet podpory;
 - f) iných historických východísk a podnetov a pod.

definuje subkritéria (majúce formu napr. otázok, resp. inú formu stanovenú riadiacim orgánom) na posúdenie hospodárnosti a efektívnosti.

2.2 ADMINISTRATÍVNA KONTROLA OBSTARÁVANIA TOVAROV, SLUŽIEB, STAVEBNÝCH PRÁC A SÚVISIACICH POSTUPOV

1. Hospodárnosť a efektívnosť projektu je pri administratívnej kontrole obstarávania tovarov, služieb, stavebných prác a súvisiacich postupov posudzovaná z procesného hľadiska, t.j. predmetom kontroly je posúdenie dodržiavania:
 - a) pravidiel a postupov stanovených zákonom č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o verejnom obstarávaní“);
 - b) postupov prijímateľa, ktorý pri obstarávaní nie je povinný postupovať v zmysle zákona o verejnom obstarávaní;
 - c) postupov pri obstaraní zákazky, na ktorú sa zákon o verejnom obstarávaní nevzťahuje (§ 1 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní).
2. V prípade, ak je predmetom kontroly posúdenie pravidiel a postupov stanovených zákonom o verejnom obstarávaní, je nástrojom posúdenia hospodárnosti a efektívnosti administratívna kontrola pravidiel a postupov stanovených zákonom o verejnom obstarávaní (bod 51 až 81 Systému riadenia) v zmysle kontrolných otázok, ktorých minimálny rozsah je definovaný v prílohe č. 423-2 Systému riadenia ŠF a KF na programové obdobie 2007 – 2013 (ďalej aj „Systém riadenia“), pričom kritériom rozhodujúcim pre posúdenie zachovania hospodárnosti a efektívnosti je súlad so zákonom o verejnom obstarávaní.
3. V prípade, ak bolo predmetom kontroly posúdenie postupov prijímateľa, ktorý pri obstarávaní nie je povinný postupovať v zmysle zákona o verejnom obstarávaní (t.j. prijímateľa zabezpečili dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb potrebných pre realizáciu aktivít projektu v súlade s ustanoveniami zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov o obchodnej verejnej súťaži, príp. prieskumom trhu), je nástrojom posúdenia hospodárnosti a efektívnosti administratívna kontrola postupov prijímateľa, ktorý pri obstarávaní nie je povinný postupovať v zmysle zákona o verejnom obstarávaní (bod 82 a 83 Systému riadenia), pričom kritériom rozhodujúcim pre posúdenie zachovania hospodárnosti a efektívnosti sú kontrolné otázky v kontrolnom zozname definovanom riadiacim orgánom.
4. V prípade, ak bolo predmetom kontroly posúdenie postupov pri obstaraní zákazky, na ktorú sa zákon o verejnom obstarávaní nevzťahuje (§ 1 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní), je nástrojom posúdenia hospodárnosti a efektívnosti administratívna kontrola postupov pri obstaraní zákazky, na ktorú sa zákon o verejnom obstarávaní nevzťahuje (bod 84 Systému riadenia). V takom prípade sú kritériom rozhodujúcim pre posúdenie zachovania hospodárnosti a efektívnosti kontrolné otázky v kontrolnom zozname definovanom riadiacim orgánom.

2.3 ADMINISTRATÍVNA KONTROLA ŽoP

1. Predmetom posúdenia hospodárnosti a efektívnosti výdavkov deklarovaných v ŽoP je posúdenie súladu ŽoP a oprávneným výdavkom definovaných v rozpočte Zmluvy o poskytnutí NFP.
2. Hlavným nástrojom posúdenia súladu ŽoP a Zmluvy o poskytnutí NFP je administratívna kontrola ŽoP (bod 85 až 122 Systému riadenia), pričom kritériom rozhodujúcim pre posúdenie zachovania súladu ŽoP a Zmluvy sú kontrolné otázky, ktorých minimálny rozsah je definovaný v prílohe č. 423-4 Systému riadenia.
3. Riadiaci orgán pri výkone administratívnej kontroly ŽoP nie je povinný vykonávať kontrolu hospodárnosti a efektívnosti tých nárokových výdavkov, ktoré sú výsledkom aplikácie pravidiel a postupov zákona o verejnom obstarávaní nad rámec kontrolných otázok definovaných v zmysle časti 2.2 tohto metodického pokynu.
4. Právo riadiaceho orgánu vykonať kontrolu hospodárnosti a efektívnosti výdavkov deklarovaných v ŽoP v rámci administratívnej kontroly ŽoP v prípade potreby (napr. na základe identifikácie nových skutočností, pochybností o údajov uvedených v ŽoP a pod.) týmto nie je dotknuté.

3. POMOCNÉ NÁSTROJE POSÚDENIA HOSPODÁRNOSTI A EFEKTÍVNOSTI

1. Cieľom pomocných nástrojov je podpora pri analýze a posudzovaní hospodárnych a efektívnych projektov. Svojim charakterom zároveň predstavujú jedny z najefektívnejších nástrojov podpory merania a hodnotenia účinkov intervencií.
2. Pomocné nástroje svojim charakterom predstavujú prvky efektívneho posúdenia hospodárnosti a efektívnosti v rámci vybraných procesov riadenia ako aj kvantitatívne a kvalitatívne opatrenia na posilnenie miery istoty riadiacich orgánov pri výbere hospodárnych a efektívnych projektov.
3. Výsledky identifikované aplikáciou pomocných nástrojov môžu predstavovať vstupy najmä v rámci odborného hodnotenia ŽoNFP.
4. Riadiaci orgán je povinný aplikovať pomocné nástroje pri overení hospodárnosti a efektívnosti výdavkov projektu v zmysle postupov definovaných v audit trialoch.

3.1 BENCHMARKOVANIE

1. Riadiaci orgán definuje „benchmarky“ pre využitie vo fáze odborného hodnotenia ŽoNFP v prípade, ak sú plánované výsledky projektov na úrovni Výzvy homogénne, t.j. ak je možné definovať pre všetky projekty na úrovni Výzvy identický merateľný ukazovateľ výsledku. Riadiaci orgán nie je povinný aplikovať benchmark v prípade podpory projektov, ktorých ciele nie je možné navzájom porovnávať, t.j. nie je možné pre ne na úrovni Výzvy stanoviť jeden spoločný merateľný ukazovateľ výsledku projektu.
2. Benchmark a prijateľnú úroveň hodnoty benchmarku stanoví riadiaci orgán v kontexte na metódu hodnotenia ekonomickej efektívnosti plánovaných investícií na základe aspektov uvedených v bode 3 kap. 2.1. Povinnosť riadiaceho orgánu zdokumentovať definovanie benchmarku ako aj uchovávanie výsledkov analýzy preukazujúcej správnosť nastavenia benchmarku týmto nie je dotknutá.
3. V prípade, ak riadiaci orgán posudzuje hospodárnosť a efektívnosť projektu v rámci kritéria „Rozpočet a nákladová efektívnosť projektu“ výlučne na základe benchmarku, je oprávnený považovať projekt, ktorého plánovaná hodnota smerného ukazovateľa dosiahne prijateľnú úroveň, vždy za hospodárny a zároveň za efektívny. V prípade nedosiahnutia želanej hodnoty benchmarku je riadiaci orgán povinný znížiť bodové hodnotenie v rámci kritéria „Rozpočet a nákladová efektívnosť projektu“ (napr. v prípade benchmarku vyjadrujúceho maximálnu sumu na jedno novovytvorené pracovné miesto), resp. považovať projekt za neprijateľný (napr. ak $NPV < 0$).
4. Príklady benchmarkov pre posúdenie hospodárnosti a efektívnosti

tab. č. 1

Smerný ukazovateľ (benchmark)	Prijateľná úroveň	Príklady využitia
čistá súčasná hodnota (NPV)	$NPV > 0$	veľké projekty
doba návratnosti	napr. max. 20 rokov	investičné projekty, veľké projekty
priemerná rentabilita	napr. 20%	investičné projekty
náklady na novovytvorené pracovné miesto	napr. 20 000 EUR/1 novovytvorené pracovné miesto	napr. projekty ERDF, ESF
náklady na školeného	napr. max. 5 000 EUR/1 školeného	napr. projekty ERDF, ESF

Ukazovatele benchmarku a ich prijateľné úrovne uvedené v tabuľke č. 1 sú modelové.

5. Príklady kontrolných otázok/subkritérií pre posúdenie hospodárnosti a efektívnosti v rámci kritéria „Rozpočet a nákladová efektívnosť“.

tab. č. 2

Kontrolná otázka
Sú oprávnené výdavky projektu stanovené v relevantnej výške vzhľadom k cieľom projektu?
Je odhadovaná výška oprávnených výdavkov projektu primeraná plánovaným hodnotám merateľného ukazovateľa výsledku projektu?
Existuje väzba medzi oprávnenými výdavkami projektu a cieľmi projektu?
Existuje ohrozenie dosiahnutia plánovanej hodnoty merateľného ukazovateľa výsledku?
Zodpovedá charakter a štruktúra rozpočtu štandardom relevantným v danom ekonomickom alebo hospodárskom prostredí?

Kontrolné otázky uvedené v tabuľke č. 2 sú modelové.

3.2 PRIESKUM TRHU

1. Riadiaci orgán je oprávnený vykonať prieskum trhu počas akejkoľvek fázy definovanej v kap. 1 bode 2 tohto metodického pokynu.
2. Riadiaci orgán stanoví využitie „Prieskumu trhu“ vo fáze odborného hodnotenia ŽoNFP v prípade, ak informácie, ktoré sú výstupom realizovaného „Prieskumu trhu“ (možná cena dodaných tovarov, prác alebo služieb) pre neho môžu predstavovať podporu rozhodovania v rámci procesu odborného hodnotenia ŽoNFP. Riadiaci orgán je oprávnený poveriť vykonaním prieskumu trhu odborného hodnotiteľa.
3. Riadiaci orgán je povinný usmerniť žiadateľa o spôsobe a miere vykonania prieskumu trhu, akým spôsobom a do akej miery je tento povinný prieskum trhu vykonať. V podmienkach implementácie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v SR uvedené pravidlo najčastejšie predstavuje pre žiadateľa povinnosť oslovenia min. 3 záujemcov/uchádzačov/navrhovateľov na predmet zákazky tovaru, práce alebo služby s cieľom identifikácie aktuálnych úrovní cien. Riadiaci orgán je však oprávnený v prípade, že na úrovni žiadateľa nie je možné osloviť min. 3 záujemcov akceptovať aj nižší počet oslovení za splnení nasledovných podmienok:
 - a) riadiaci orgán umožní vykonanie prieskumu trhu žiadateľom aj oslovením menšieho počtu záujemcov ako 3 na základe analýzy (napr. analýzy historických dát, alebo na základe špecifik žiadateľov, projektov a pod.);
 - b) uvedená možnosť je definovaná na úrovni Výzvy;
 - c) žiadateľ objektívne zdôvodní nižší ako vo Výzve požadovaný počet oslovených záujemcov
4. Prieskum trhu zabezpečený riadiacim orgánom je vykonávaný tak, aby výstup z Prieskumu trhu predstavoval vstup do procesu odborného hodnotenia ŽoNFP. Riadiaci orgán je oprávnený vykonať „Prieskum trhu“ na základe výberu vzorky. Východiskom pri stanovení výberu vzorky sú najmä aspekty uvedené v bode 3 kap. 2.1 tohto metodického pokynu. Riadiaci orgán vykoná prieskum trhu počas odborného hodnotenia ŽoNFP vždy v prípade, ak má podozrenie na neprimerané ceny v rámci rozpočtu projektu. Riadiaci orgán v prípade vykonávania prieskumu trhu na základe vzorky vykoná prieskum trhu počas konania o žiadosti vtedy, ak za posledný kalendárny rok nevykonal žiadny prieskum trhu.
5. Výstupné informácie o vykonanom prieskume trhu sú zaznamenané v Zázname o vykonaní prieskumu trhu, v ktorom sú vyhodnotenú výsledky prieskumu trhu z hľadiska najnižšej ceny, alebo ekonomicky najvýhodnejšej ponuky.
6. Prieskum trhu vykonáva riadiaci orgán za využitia napr.:
 - a) vlastnej databázy o tovaroch, prácach alebo služieb alebo;
 - b) dodávateľov alebo;
 - c) vyhľadávania cien na internete alebo;
 - d) aktuálnych cenníkov a katalógov firiem, resp. iných propagačných materiálov alebo;
 - e) poštových alebo telekomunikačných služieb alebo;

- f) osobným zisťovaním, resp. iným ekvivalentným spôsobom.
7. Riadiaci orgán prieskum trhu ako nástroj podpory samostatne na svojej úrovni nie je povinný vykonať, ak je prieskum trhu nevykonateľný :
- a) z dôvodu neúmernej a neefektívnej časovej, administratívnej, technickej alebo odbornej náročnosti;
 - b) ak časový posun medzi prieskumom trhu vykonaným riadiacim orgánom a žiadateľom ovplyvňuje objektivitu porovnávania získaných informácií (napr. ak z dôvodu časového rozdielu medzi predložením ŽoNFP a výdavkov deklarovaných v ŽoP vyplýva, že závery z vykonaného prieskumu trhu by pre riadiaci orgán nepredstavovali pridanú hodnotu pre posúdenie hospodárnosti a efektívnosti výdavkov);
 - c) ak identifikované zistenia v minulosti neposkytovali vzhľadom k skúsenostiam odborných hodnotiteľov ŽoNFP pridanú hodnotu (napr. boli identifikované vysoké ceny, ktoré však sú dôsledkom neprimeraných technických ťažkostí pri realizácii projektu – napr. technická náročnosť pri stavebnej činnosti v nepriaznivých geografických podmienkach, resp. boli identifikované neprimerane nízke ceny, ktoré predstavujú vysoké riziko nízkej pridanej hodnoty/kvality projektu);
 - d) ak finančné náklady spojené s vykonaním prieskumu trhu sú neprimerané riziku vzniku nehospodárnych a neefektívnych výdavkov.
 - e) z ďalších dôvodov riadiaceho orgánu vyplývajúcich z analýzy vykonanej na úrovni riadiaceho orgánu
8. Riadiaci orgán je oprávnený v prípade, ak nie je možné prieskum trhu na jeho úrovni vykonať, zabezpečiť overenie hospodárnosti a efektívnosti výlučne prostredníctvom odborného hodnotenia ŽoNFP na základe schválených hodnotiacich kritérií.
9. Riadiaci orgán zabezpečí posúdenie výsledkov prieskumu trhu (uvedených v Zápisnici z vykonaného prieskumu trhu) jednotlivými odbornými hodnotiteľmi v rámci odborného hodnotenia ŽoNFP.
10. Posúdenie hospodárnosti a efektívnosti spočíva v:
- a) analýze Zápisnice z vykonaného prieskumu trhu (alebo iného alternatívneho dokumentu) v prípade, že Prieskum trhu vykonal žiadateľ, resp. partner;
 - b) porovnaní vlastného výsledku Prieskumu trhu s výsledkom Prieskumu trhu žiadateľa v prípade, že Prieskum trhu vykonal aj riadiaci orgán.
11. Riadiaci orgán v prípade, ak ceny jednotlivých tovarov, prác a služieb identifikovaných na základe Prieskumu trhu žiadateľom prevyšujú ceny identifikované riadiacim orgánom na základe ním vykonaného prieskumu trhu považuje tieto ceny za nehospodárne, t.j. maximálna výška oprávnených výdavkov jednotkových cien žiadateľa/prijímateľa je výška oprávnených výdavkov stanovená riadiacim orgánom na základe ním vykonaného prieskumu trhu.
12. Cieľom posúdenia výsledku Prieskumu trhu bez ohľadu na subjekt, ktorý ho vykonal je identifikácia:
- a) cenovo najvýhodnejšej ponuky a/alebo
 - b) ekonomicky najvýhodnejšej ponuky (v prípade projektov, pri hodnotení ktorých je využívaný benchmark).
13. Riadiaci orgán je povinný v rámci odborného hodnotenia ŽoNFP preferovať ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku pred cenovo najvýhodnejšou ponukou v prípade aplikácie benchmarku - na základe ktorého je zrejmé, že dosiahnutý benchmark ekonomicky najvýhodnejšej ponuky je vyšší ako benchmark pri cenovo najvýhodnejšej ponuke. V prípade, že riadiaci orgán benchmark nevyužíva, cenovo najvýhodnejšia ponuka je najhospodárnejšou. Posúdenie efektívnosti projektov pri ktorých nie je benchmarkovanie využívané, je riadiacim orgánom stanovené vo fáze odborného hodnotenia ŽoNFP.
14. Riadiaci orgán v prípade vykonania prieskumu trhu na jeho úrovni je povinný uchovávať všetky podklady z vykonania prieskumu trhu spolu so závermi z vykonaného prieskumu.

3.3 FINANČNÉ LIMITY NA ÚROVNI JEDNOTKOVÝCH CIEN

1. Riadiaci orgán je oprávnený stanoviť maximálne finančné limity na jednotkové ceny na úrovni opatrenia, resp. Výzvy s prihliadnutím na špecifiká operačného programu. V prípade definovania „Finančných limitov na úrovni jednotkových cien“ ich riadiaci orgán využíva v rámci procesu odborného hodnotenia ŽoNFP.
2. Hlavným významom zavedenia finančných limitov na jednotkové výdavky je eliminácia vzniku neprimeraných rozdielov medzi obstaraniami toho istého tovaru/práce/služby medzi rôznymi žiadateľmi/prijímateľmi.
3. Riadiaci orgán pri overení neprekročenie maximálneho limitu na jednotkové ceny porovnáva definované limity s oprávnenými výdavkami rozpočtu projektu v ŽoNFP.
4. Riadiaci orgán zníži oprávnené výdavky predloženého rozpočtu projektu, ktoré prekračujú limit jednotkových cien stanovený riadiacim orgánom na úrovni Výzvy v rámci procesu odborného hodnotenia ŽoNFP.
5. Riadiaci orgán je povinný uchovávať podpornú dokumentáciu potvrdzujúce určenie finančných limitov a uchovávať podpornú dokumentácia, na základe ktorej boli finančné limity na úrovni jednotkových cien stanovené.

4. DIAGRAM FÁZ A NÁSTROJOV POSÚDENIA HOSPODÁRNOSTI A EFEKTÍVNOTI VÝDAVKOV



